

Online proctoring & AVG

Onderzoek naar mogelijkheden

Colofon

Over Online proctoring en AVG

In het Nederlandse onderwijs is online proctoring in opkomst. Deze vorm van online surveilleren biedt de mogelijkheid om studenten onder beveiligde condities op afstand te toetsen of examineren. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), stelt regels aan het monitoren van personen en is van toepassing op het gebruik van online proctoring software. In dit document is uitgewerkt welke mogelijkheden Deltion heeft om proctoring in te zetten.

Doelstelling

- Helpen met het maken van de juiste keuze voor het inzetten van hulpmiddelen die persoonsgegevens verwerken.
- Het respecteren van de privacy van de betrokkenen door te zorgen voor adequate gegevensbescherming.
- Het voldoen aan geldende wet- en regelgeving.

Bestemd voor

Medewerkers en studenten van Deltion

Samenstelling en beheer

Dit document is mede tot stand gekomen met informatie van de Autoriteit Persoonsgegevens, een whitepaper over online proctoring van SURF, overwegingen van collega-privacyprofessionals uit het onderwijs en van autoriteiten op het gebied van privacy.

Versiebeheer

Versie	Door	Datum	Wijziging/actie
1.0	Helma de Boer	11 mei 2020	Concept voor initieel document
2.0	Helma de Boer	08-09-2020	Kleine aanpassingen ter verbetering leesbaarheid

Inhoudsopgave

COLOFON	2
OVER ONLINE PROCTORING EN AVG	2
VERSIEBEHEER	2
SAMENVATTING	4
CONCLUSIE	4
1. INLEIDING	5
WETGEVING EN MONITORING	5
SCOPE 5	5
2. WAT IS ONLINE PROCTORING?	5
METHODES VAN ONLINE PROCTORING	5
LIVE PROCTORING.....	5
PROCTORING VIA OPNAME	5
ZWAARTENIVEAUS VAN ONLINE PROCTORING	6
3. EXAMINEREN EN TOETSEN BIJ DELTION	6
EXAMINEREN	6
<i>Schriftelijk</i>	6
<i>Mondeling</i>	6
<i>Praktijkexamens</i>	7
FORMATIEVE TOETSEN	7
4. AVG EN MONITORING	7
5. VOORWAARDEN EN AANBEVELINGEN	8
BIJLAGE 1 – WHITEPAPER ONLINE PROCTORING DOOR SURF	10
BIJLAGE 2 - WAT BIEDT ONLINE PROCTORING - SURF	11
BIJLAGE 3 – GEBRUIK ONLINE PROCTORING VU	12
<i>Gerechtvaardigd belang bij de VU</i>	12
<i>Grondslag: gerechtvaardigd belang</i>	12
<i>Bezwaar vanwege specifieke situatie</i>	13
<i>Specifieke situatie en beoordeling van geval tot geval</i>	13
<i>Hoe?</i>	13
BIJLAGE 4 – PROCTORING AUTORITEIT PERSOONSgegevens	14

Samenvatting

Door de coronacrisis is er meer behoefte om plaatsonafhankelijk te kunnen toetsen. De wens is om daarbij ook te kunnen controleren of er bij toetsen op afstand wordt gefraudeerd. In zijn algemeenheid geldt voor surveillance bij toetsen dat geen enkele vorm van toezicht is 100% fraudebestendig: zowel campus-toezicht als online proctoring brengen risico's met zich mee;. Online proctoring (de inzet van controlesoftware met camera en bewaren van opnames) om fraude tegen te gaan, wordt gezien als een zwaar middel. Online proctoring kun je op verschillende zwaarteniveaus inzetten, maar qua privacy en security kleven er allerlei haken en ogen aan het gebruik, nog los van doeltreffendheid en techniek en kosten. Maatschappelijk is er bovendien veel over dit onderwerp te doen.

Kwalificerende examens kan Deltion faciliteren binnen de anderhalvemeter-maatschappij. Kwalificerende generieke examens mondeling (spreken, gesprekken voeren), kunnen via reguliere conferencing-software worden afgenomen. Dat geeft meteen de scope aan voor de mogelijkheden in relatie tot de AVG. Op locatie examineren betekent een minder grote privacy-inbreuk en als je daarin kunt voorzien, betekent dit automatisch dat proctoring voor die examens geen rol meer speelt. Bij Deltion ligt de focus voor het gebruik van proctoring daarom om reguliere, formatieve toetsen. Deze worden doorlopend afgenomen, bij alle studenten en in alle klassen.

Een belangrijke vraag: is online proctoring niet een te zwaar middel voor fraudedetectie? De AP geeft aan dat online proctoring alleen inzetbaar is als het echt noodzakelijk is, een 'last resort'. Voor een normale situatie is online proctoring daarom alleen in uitzonderlijke situaties mogelijk, het kan immers op een andere manier. In die gevallen is toestemming van de student nodig. Tijdens de coronacrisis zijn er andere privacyafwegingen mogelijk, maar ook hier geldt dat het noodzakelijk moet zijn.

Belangrijke vragen rondom de initiële keuze voor het inzetten van online proctoring zijn:

- Is het per se nodig: kan het ook anders?
- Is online proctoring doeltreffend voor het beoogde doel?
- Welke wettelijke verwerkingsgrondslag (volgens de AVG) is van toepassing?

Conclusie

De coronacrisis geeft niet automatisch een gerechtvaardigd belang voor Deltion om online proctoring in te zetten. Er moet eerst gezocht worden naar privacyvriendelijke alternatieven, zoals andere toetsvormen. De inzet van online proctoring door Deltion is slechts in uitzonderlijke situaties mogelijk (denk aan individuele gevallen), omdat:

- Voor de formatieve toetsen zijn daadwerkelijk andere toetsvormen mogelijk, waardoor online proctoring alleen heel beperkt kan worden gebruikt/te legitimeren is (denk aan op uitdrukkelijk verzoek van de student)
- Deltion is in staat examens ook op een veilige manier fysiek op locatie aan te bieden. Bovendien is online proctoring voor de kwalificerende toetsen in veel gevallen te onveilig om fraude te voorkomen.
- Het daadwerkelijk inzetten van online proctoring heeft vrij ingrijpende gevolgen die niet moeten worden onderschat, het is niet eenvoudigweg snel gerealiseerd. Daarvoor moet een traject worden doorlopen waarbinnen doordachte keuzes moeten worden gemaakt, die per vak en onderdeel kunnen verschillen.

NB Deltion maakt tot nu toe geen gebruik van online proctoring:

- Bij het regulier afnemen van schriftelijke toetsen, of deze op papier of digitaal wordt afgenomen, gebruikt Deltion geen online proctoring. Tot nu toe werden zowel formatieve als kwalificerende digitale toetsen op locatie afgenomen met campustoezicht.

- Voor de manier waarop bij Deltion mondelinge examens worden afgenomen op afstand met het gebruik van de webcam is géén sprake van online proctoring. Er wordt namelijk geen controlesoftware gebruikt. Het meekijken heeft het doel om te beoordelen, niet om te surveilleren. Opnames worden alleen gemaakt als dit vereist is voor het vierogenprincipe en/of voor het examendossier (dat wijkt niet af van mondelinge examens die op locatie worden afgenomen).
- Als een assessor online kan meekijken om proeves van bekwaamheid te beoordelen (in plaats van ter plekke), is eveneens geen sprake van online proctoring. Er wordt geen controlesoftware gebruikt. Het meekijken heeft het doel om te beoordelen, niet om te surveilleren. Examens worden alleen opgenomen als dat voor het examendossier vereist is.

1. Inleiding

In het Nederlandse onderwijs is online proctoring in opkomst. Deze vorm van online surveilleren biedt de mogelijkheid om studenten onder beveiligde condities op afstand te toetsen. Met online toetsing kan het onderwijs flexibeler worden in gevuld.

Wetgeving en monitoring

Er zijn nog veel onbeantwoorde vragen over het gebruik van online proctoring als het gaat om (het waarborgen van) privacy. Online surveilleren is een vorm van monitoren. Bij het maken van een online-toets wordt met behulp van software structureel online gecontroleerd of de student niet spiekt of fraudeert. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), stelt regels aan het monitoren van personen en is van toepassing op het gebruik van online proctoring-software.

De AVG vereist dat een verwerking van persoonsgegevens in de eerste plaats doeltreffend moet zijn (behaal je met het middel het gestelde doel?). Daarnaast moet bij monitoring altijd een belangenafweging worden gemaakt of de controle op een minder ingrijpende wijze kan plaatsvinden. Als uit de antwoorden blijkt dat de inzet proportioneel is, moeten er vervolgens voldoende waarborgen worden getroffen om de inbreuk op de privacy van de student zoveel mogelijk te beperken. Bedenk hierbij ook dat de controlesoftware als een soort malware te beschouwen is (spyware).

Scope

In deze handreiking wordt ingegaan op mogelijkheden voor zowel online proctoring tijdens de coronacrisis als in normale tijden. Er is onderscheid in de mogelijkheden omdat de privacyafwegingen in beide situaties van elkaar verschillen.

2. Wat is online proctoring?

Online proctoring is een vorm van surveilleren op afstand tijdens het afnemen van digitale toetsen waarbij controlesoftware, videobeelden en op afstand meekijken op het scherm van de student moet voorkomen dat hij of zij fraudeert. Men kan kiezen tussen verschillende methodes en verschillende zwaarteni-veaus van proctoring.

Methodes van online proctoring

Vorm	Toelichting
Live proctoring	een surveillant kijkt realtime mee met een groep studenten via de webcam en het scherm van de student. De proctor (de surveillant) kan direct ingrijpen. Er hoeft geen opname te worden gemaakt.
Proctoring via opname	Een proctor kijkt achteraf, vaak versneld, soms steekproefsgewijs, de opnames terug. De instelling bepaalt of zij alles terugkijkt of steekproefsgewijs.
Geautomatiseerde proctoring	de software registreert en markeert twijfelachtige momenten, die de proctor later terugkijkt en beoordeelt.

Online proctoring houdt altijd in dat er een camera gebruikt wordt tijdens het toetsmoment met het doel fraude te detecteren. Dat verschilt van een reguliere toets die digitaal (via de computer) wordt afgenomen, waarvoor men fysieke surveillance toepast.

Zwaarteniveaus van online proctoring

SURF geeft in haar whitepaper vier niveaus aan voor online proctoring. Het gaat hier steeds om situaties waarbij er sprake is van het opnemen en (tijdelijk) bewaren van gegevens.

Niveau	Toelichting
Niveau 0 (geen proctoring)	Online conferencing software met maximaal 10 studenten
Niveau 1	Record & review, screen capture, één camera en logging websites
Niveau 2	Record & review, screen capture, één camera, lock-down mogelijkheden van de computer en logging van websites & applicaties
Niveau 3	<ul style="list-style-type: none"> Record & review als 2, maar met een tweede camera of Live proctoring met lockdown van de computer en volledige logging van activiteit (inclusief logging websites, applicaties en achtergrondprocessen op de computer), eventueel met biometrie (oogbewegingen)

Zie ook het keuzemodel in bijlage 1. Merk op dat het verboden is biometrische gegevens te verwerken (waarbij er een verschil zit in biometrie voor authenticatie en voor gedrag)

3. Examineren en toetsen bij Deltion

Tot nu toe gebruikt Deltion geen online proctoring binnen het eigen opleidingsaanbod. Weliswaar kunnen studenten extra certificaten behalen via Certiport (Microsoft MOS en Adobe CAS), maar die certificering valt buiten het Deltion-aanbod. Deltion faciliteert alleen de afname van het examen binnen het systeem van Certiport en fungeert als proctor (surveillant). De student gaat zelf individueel een overeenkomst met Certiport aan en geeft toestemming aan Certiport voor het verwerken van persoonsgegevens. Hij is na vertrek bij Deltion zelf ook verantwoordelijk voor het onderhouden van de certificering. Deze proctoring vorm valt daarom buiten de scope van dit document.

Examineren

Sinds het begin van de coronacrisis is de wijze van examineren bij Deltion beperkt aangepast.

Schriftelijk

Er zijn twee vormen van schriftelijke examens: op papier of digitaal. Bij Deltion maken studenten de schriftelijke examens op school. Hierbij worden de regels rondom de anderhalvemeter-samenleving in acht genomen. De examenafname is verder ongewijzigd; er worden surveillanten ingezet. Er is geen sprake van online proctoring, er worden geen camera's/webcams gebruikt.

Mondeling

Mondelinge examens zoals generieke examens spreken en gesprekken voeren, kunnen zonder grote veranderingen op afstand worden afgenomen met gebruik van MS Teams. Hiervoor past Deltion geen online proctoring toe zoals bedoeld in de inleiding. De werkwijze is in de basis gelijk aan de werkwijze bij afname op locatie, behalve de realiteit dat dit nu op afstand gebeurt en men elkaar via de webcam ziet. Mondelinge examens worden opgenomen als er één beoordelaar is in plaats van twee. Dat wijkt niet af van de werkwijze op locatie. De opname houdt verband met de vluchtigheid van mondelinge examens en het vierogenprincipe. De student moet de mogelijkheid hebben om bezwaar in te dienen. Als het

mondelinge examens niet met twee beoordelaars is afgenomen, moet er een opname zijn om op te kunnen terugvallen. Er kijkt geen surveillant mee met zo'n examen, alleen de beoordelaar(s) nemen deel.

Praktijkexamens

Naast de reguliere examens die schriftelijk dan wel mondeling plaatsvinden, moeten studenten ook in de praktijk examens afleggen, de zogenaamde proeves van bekwaamheid. Hierbij zijn drie partijen betrokken: de praktijkbegeleider van het bpv-bedrijf, de assessor/examinator vanuit school en de student zelf.

De wens bestaat om deze examens zo af te nemen dat de assessor niet lijfelijk aanwezig hoeft te zijn, maar op afstand kan meekijken. Ook deze vorm valt niet onder de definitie van online proctoring. Er wordt geen software ingezet om de student te monitoren om fraude tegen te gaan. Bovendien zou de assessor ook op locatie meekijken met als doel tot een beoordeling te komen. In die zin kijkt er geen surveillant mee met het examen, alleen de beoordelaar(s) nemen deel. Deze examens worden alleen opgenomen als dit nodig is voor het examendossier.

Formatieve toetsen

Formatieve toetsen (schriftelijk, mondeling of praktijk) zijn tot nu toe steeds klassikaal op locatie bij Deltion afgenomen. Nu het duidelijk is dat de coronacrisis nog langere tijd impact zal hebben op het onderwijs, komt ook de behoefte voor het op afstand afnemen van deze formatieve toetsen naar voren. De surveillancemethode die hiervoor bruikbaar is, kan als online proctoring worden aangemerkt. Vanwege het eenmalige karakter, is de schriftelijke summatieve (kwalificerende) toetsing door Deltion op locatie te faciliteren in de anderhalvemeter-samenleving. Voor formatieve toetsen kan dat niet onder de vereiste veiligheidsvoorwaarden worden gerealiseerd. Studenten uit alle leerjaren worden hiervoor immers doorlopend klassikaal getoetst. De behoefte om formatief te toetsen is er wel. Online proctoring kan hier uitkomst bieden.

4. AVG en monitoring

Bij online proctoring wordt het gedrag van de student gemonitord. Als Deltion dit inzet, gaat het om systematische en grootschalige controle (bij iedere formatieve toets en bij iedere student). Hiervoor gelden strenge voorwaarden. De AP geeft duidelijke handvatten rondom de voorwaarden voor controle:

- a. Legitieme reden (doeltreffend en proportioneel), waarbij het belang zwaarder weegt dan het privacybelang van de persoon
- b. De controle moet noodzakelijk zijn (er zijn geen andere manieren om het doel te bereiken die minder ingrijpend zijn voor de privacy)

- c. De betrokkenen worden geïnformeerd dat de controle mogelijk is en hoe dat gebeurt
- d. Er wordt van tevoren instemming gevraagd aan de OR (of SR)
- e. Grootschalig of systematische controle: DPIA uitvoeren voor de manier van controle. Is er sprake van een hoog risico voor de betrokkenen? Neem maatregelen om dit risico te beperken. Lukt dat niet, dan voorafgaande raadpleging AP.

Direct bij punt a en b komen belangrijke punten naar voren:

- Is de doeltreffendheid (wordt fraude gedetecteerd?) aantoonbaar?
- Is er een andere manier mogelijk die minder ingrijpend is voor de privacy?

Er is gereede twijfel of het doel 'fraude detecteren' daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Je kunt bijvoorbeeld software installeren die geluiden van de laptop maskeert en men kan andere software installeren om de proctoring te omzeilen (zie bijlage 1). Als de verwerking op voorhand niet als 'doeltreffend' kan worden aangemerkt, is er geen beroep op een noodzakelijkheidsgrondslag mogelijk. Dat lijkt het geval te zijn.

Kan het wel, dan is online proctoring alsnog alleen als 'last resort' is in te zetten. Hier is het verschil van belang tussen het inzetten van dit instrument tijdens de coronacrisis en in normale tijden. Er gelden in beide situaties verschillende privacyoverwegingen.

In normale tijden is het instrument online proctoring alleen inzetbaar mits de student hier toestemming voor geeft. Aan de manier waarop de student om toestemming wordt gevraagd, gelden voorwaarden vanwege de afhankelijkheidsrelatie. Je zou studenten kunnen vragen om aan te geven op welke manier ze geëxamineerd willen worden. Dan maken ze zelf bewust een keuze.

5. Voorwaarden, aandachtspunten en aanbevelingen

Uit dit onderzoek vloeien een aantal voorwaarden en aanbevelingen voort. Merk op dat er geen DPIA is uitgevoerd en dat deze opsommingen niet uitputtend zijn.

Voorwaarden implementatie online proctoring:

- Uitsluitend tijdens coronacrisis op basis van gerechtvaardigd belang mogelijk, bij uitzondering.
- De studentenraad wordt van tevoren betrokken.
- Bepaal voor welke toetsen proctoring noodzakelijk is.
- Beoordeel welke vorm van proctoring volstaat bij welke toets en pas het minst privacy-onvriendelijke zwaarteniveau toe.
- Bedenk van tevoren welke software wordt ingezet.
- Voer van tevoren een DPIA uit.
- Er is voorzien in een alternatieve toetsvorm.

Aandachtspunten bij keuzes:

- Op de campus examineren binnen 1,5 meter gaat voor
- Reden (Covid/niet Covid)
- Keuze:
 - ❖ Vorm → live, playback, geautomatiseerd (per soort toets)
 - ❖ Zwaarteniveau → meekijken, opnemen, browser lockdown, processen, biometrie (per soort toets)
- Opt-in, op-out of verplicht?
- Verplicht? Welke grondslag? Welke situatie?
- Verplicht? Aandachtspunten:
 - ❖ Leenlaptop versus installeren op privéapparaat (minimale eisen), alternatief bieden/bezwaarprocedure, leermiddelenlijst
- Transparantie
- Rechten betrokkene (hoe ga je om met inzageverzoeken)

- Aanbieders werken vaak zelf deels als verwerkingsverantwoordelijke en dat levert extra problemen op het gebied van privacy.

Aanbevelingen implementatie online proctoring:

- Gebruik conferencing software voor formatieve toetsen en mondelinge examens
- Onderzoek/gebruik EU-alternatieven zoals Exam.net en Dugga.
- Niet via een aanbieder, maar on premise.
- Voorkom dat de student iets moet installeren op een eigen apparaat en als dat onoverkomelijk is:
 - ❖ onderzoek eerst in hoeverre dat kan worden verplicht
 - ❖ overweeg hoe veilig een 'BYOD'-oplossing is.
- Volg best practices van andere onderwijsinstellingen die online proctoring gebruiken
- Regel de rechten, zodat je weet wat je moet doen bij een inzageverzoek
- Betrek altijd je privacyfunctionaris
- Stel richtlijnen op voor afname (zoals vervagen van de achtergrond)
- Zorg voor een opt-out

Bijlage 1 – Highlights whitepaper Online Proctoring - SURF

- 1) De privacy-impact bij grootschalige invoering van online proctoring is groot. De coronacrisis heeft echter veel invloed op het maken van afwegingen over privacy, ook op het gebied van online proctoring. Als tentamens niet gemaakt kunnen worden in grote toetszalen, dan is online proctoring eerder het minst ingrijpende middel. De balans tussen de rechten en vrijheden van de studenten (privacy) en het gerechtvaardigd belang van de instelling (veilige tentamens afnemen) slaat sneller door naar een toepassing van online proctoring op basis van gerechtvaardigd belang. Je ziet dat instellingen hier verschillende keuzes in maken. Voor grootschalige toepassing in 'normale' tijden is toepassing van online proctoring waarschijnlijk nog slechts mogelijk met toestemming van de student.
- 2) Op het gebied van fraudebestendigheid speelt bij online proctoring een extra risico. Als online proctoring langdurig en vooral op grote schaal wordt toegepast, dan is de kans groot dat er software ontwikkeld wordt waarmee online proctoring omzeild kan worden. Als studenten weten dat deze software bestaat en gebruikt kan worden, dan maakt dit frauderen eenvoudiger.

Keuzemodel veilige toetsafname

BELANG

	Low	Medium	High	Very High
Low	Formatieve toets Oefentoets Geen controle nodig	Mondelinge tussentoets Niveau 0	Essay of betoog Praktijkopdracht Mondelinge toets Niveau 1*	Afstudeerwerk Scriptie Niet van toepassing
Medium	MOOC: open vragen Geen controle, of niveau 1**	Tussentoets: open vragen Niveau 1	Tentamen: open vragen Niveau 3	Toets met civiel effect? met open vragen Reguliere toetszaal***
High	MOOC: gesloten vragen Geen controle, of niveau 1**	Tussentoets: gesloten vragen Niveau 2	Tentamen: gesloten vragen Reguliere toetszaal***	Toets met civiel effect met gesloten vragen Reguliere toetszaal***

* Online proctoring is uiteraard niet geschikt voor essays en ander werk met een lange doorlooptijd. Het is vooral geschikt voor bijvoorbeeld mondelinge examens met een beperkte tijdsduur (tot bijv. max 3 uur).

** In geval van een MOOC is het afhankelijk van de waarde die aan de MOOC wordt gehecht.

*** Tijdens de coronacrisis, als toetszalen niet beschikbaar zijn, is niveau 3 hier mogelijk een oplossing. Het is dan aan de examencommissie om het frauderisico af te wegen.

Bronnen:

- <https://www.te-learning.nl/blog/whitepaper-online-proctoring/>
- https://www.surf.nl/files/2020-04/surf-rapport-online-proctoring_2020_update-april-2020.pdf

Bijlage 2 - Wat biedt online proctoring - SURF

Haken en ogen in de praktijk

Het klinkt veelbelovend, maar in de praktijk zijn er nog een aantal haken en ogen; zo is het belangrijk dat de instelling het specifieke doel van online proctoring goed voor ogen heeft en dat vooral ook duidelijk opschrijft. De verzamelde data mogen namelijk absoluut niet voor een ander doel gebruikt worden dan gespecificeerd. Een instelling zou dit bijvoorbeeld in een privacystatement kunnen opnemen. Het is aan te bevelen dit ook in een beleidsnotitie vast te leggen. De whitepaper geeft voorbeelden hoe dit op een juiste manier te formuleren. Uiteindelijk is de examencommissie verantwoordelijk voor het afgeven van correcte diploma's en zij bepalen of ze dit middel veilig genoeg achten. De inschatting hiervan blijft bij de instelling liggen.

Verder moet een student altijd toestemming geven voor deze manier van toetsen en hoeft hij het niet te onderbouwen als hij die niet wil geven. In het reguliere bekostigde onderwijs mag een student nooit verplicht worden tot online proctoring; de instelling moet altijd een alternatieve manier van toetsafname aanbieden. Bovendien moet een student de toestemming ook zonder gevolgen kunnen weigeren. Of zoals de wet dat noemt, de toestemming moet in vrijheid worden gegeven. Evenmin mogen instellingen studenten voorschrijven dat zij bijvoorbeeld een laptop moeten aanschaffen.

Privacywetgeving

Camerabeelden zijn bijzondere persoonsgegevens die een instelling niet zomaar bij mag houden, omdat deze veel kunnen vertellen over de student; een bril zegt iets over zijn medische situatie, een hoofddoek over het geloof van de student etc. Boetes kunnen oplopen tot een maximum van 820.000 euro. Verder moet het doel altijd opwegen tegen het belang van het opnemen op camera en heeft de instelling altijd toestemming nodig van de student die in vrijheid is gegeven. Let hierbij op de afhankelijkheidspositie van een student ten opzichte van zijn instelling. Proportionaliteit (staat het middel in verhouding tot het doel?) en subsidiariteit (kan ik hetzelfde doel bereiken met een minder ingrijpend middel?) zijn belangrijk in de afweging van de instelling.

Fraudegevoeligheid: keuzemodel veilige toetsafname

Zodra de toets afgenomen wordt op een locatie buiten de instelling, bijvoorbeeld bij de student thuis, is het gemakkelijker om te frauderen in vergelijking met de afname binnen een gecontroleerde omgeving op de campus. Online proctoring is voor veel soorten examens te gebruiken. De conclusie is dat het maximale veiligheidsniveau voor proctoring lager ligt dan voor de reguliere tentamenzaal. Wel zouden docenten er didactisch anders mee om kunnen gaan door tentamens te maken die minder fraudegevoelig zijn, bijvoorbeeld meer in de vorm van essays. Lex ziet de grootste voordelen bij toepassingen binnen de gecontroleerde situatie van de campus. De twijfel zit vooral in de andere situaties, bijvoorbeeld als de toets thuis wordt afgenomen. In de whitepaper introduceert SURFnet daarom het Keuzemodel veilige toetsafname. Dit model kan helpen om de fraudegevoeligheid van verschillende toets situaties in te schatten. Het model zet het belang van een toets af tegen het beveiligingsrisico. Uiteraard speelt de samenhang van het curriculum een rol en zal ook hier de examencommissie altijd de uiteindelijke inschatting moeten maken.

Bijlage 3 – Gebruik online proctoring VU

Op dit moment kijken instellingen naar de mogelijkheden van online proctoring om toetsen op afstand te kunnen realiseren. De impact op de privacy van de student is groot dus er wordt veel gesproken over hoe je dit privacy-proof inzet. Een belangrijke AVG-vraag is: welke grondslag is van toepassing? In deze blog lees je hoe ze bij de VU kijken naar het gerechtvaardigd belang als grondslag.

Online proctoring

Nu toetsen niet meer op de normale manier door kunnen gaan wordt er gekeken naar alternatieve vormen. Zo wordt er bijvoorbeeld gekeken naar [alternatieven voor de klassieke summatieve toets](#). Ook wordt er gekeken naar de mogelijkheden van online proctoring: software waarmee gesurveilleerd kan worden op afstand. Bij het inzetten van online proctoring horen belangrijke vragen over onder anderen fraudegevoeligheid, security en privacy.

AVG & Online Proctoring

Voordat er wordt gekozen voor ingrijpende software is het dus van belang om overwogen beslissingen te maken. Voldoet het inzetten van online proctoring bijvoorbeeld aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)? Een belangrijke vraag is: hebben we een grondslag voor het inzetten van online proctoring? Toestemming is hierbij geen gangbare grondslag om verschillende redenen. Toestemming moet namelijk vrij gegeven zijn en je kan je twijfels hebben bij hoe 'vrij' de keuze ervaren wordt door een student. Verder moet er een alternatief geboden worden in het geval van dat de student geen toestemming geeft en zo'n alternatief is vaak niet beschikbaar. Naast dat het niet gezien wordt als een legitieme grondslag is het ook niet werkbaar. Er wordt in de praktijk gebruik gemaakt van de grondslag gerechtvaardigd belang.

Gerechtvaardigd belang bij de VU

Bij de VU is de eerste boodschap: 'Zorg dat je een andere toetsvorm vindt dan de klassieke eindtoets. Als het echt niet anders kan, dan komt de klassieke eindtoets wellicht in aanmerking voor online proctoring.' Wanneer online proctoring ingezet wordt kiest de VU daarbij voor de grondslag gerechtvaardigd belang. Hoe hebben ze die overweging gedaan? lees mee:

Grondslag: gerechtvaardigd belang

Als de VU persoonsgegevens van een student verwerkt op basis van de 'grondslag gerechtvaardigd belang' (art. 6.1 (f) AVG), dan betekent dit dat de student geen voorafgaande toestemming hoeft te geven voor deze gegevensverwerking. Bij online toezicht bestaat de gegevensverwerking - kort gezegd - uit het opnemen van een student (in beeld en geluid) tijdens het maken van een toets.

Gedurende de periode dat studenten niet naar de VU kunnen komen om een toets te maken, kan de VU kan zonder toestemming van de student gebruik maken van online toezicht bij een toets op afstand. Er zal dan wel moeten kunnen worden onderbouwd dat het bij de betreffende toets op afstand noodzakelijk is om:

- a. te controleren wie de persoon is die de toets maakt;
- b. vast te stellen dat geen fraude is gepleegd tijdens het maken van de toets;
- c. vast te stellen dat de toets binnen het gegeven tijds kader is gemaakt; en
- d. de werkwijze wordt gevolgd zoals beschreven in de privacyverklaring.

Er is dan sprake van een noodzakelijk, gerechtvaardigd belang van de VU, dat zwaarder weegt zwaarder dan de rechten en vrijheden van de betrokkenen (art. 6.1 f AVG).

Gedurende de periode dat studenten niet naar de VU kunnen komen, zal een toets op afstand met online toezicht binnen de VU als één van de alternatieven gelden voor een reguliere toets op een VU-

locatie. Per toets bepaalt de Examencommissie - in overleg met de examinatoren - welke alternatieve toetsvorm wenselijk en noodzakelijk is.

Bezwaar vanwege specifieke situatie

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) geeft de betrokkenen (in dit geval studenten die een toets op afstand met online toezicht maken) onder meer het recht om bezwaar te maken vanwege hun specifieke situatie (zie art. 21.1 AVG):

“De betrokkene heeft te allen tijde het recht om vanwege met zijn specifieke situatie verband houdende redenen bezwaar te maken tegen de verwerking van hem betreffende persoonsgegevens op basis van artikel 6, lid 1, onder e) of f), van artikel 6, lid 1, met inbegrip van profilering op basis van die bepalingen. De verwerkingsverantwoordelijke staakt de verwerking van de persoonsgegevens tenzij hij dwingende gerechtvaardigde gronden voor de verwerking aanvoert die zwaarder wegen dan de belangen, rechten en vrijheden van de betrokkene of die verband houden met de instelling, uitoefening of onderbouwing van een rechtsvordering.”

Specifieke situatie en beoordeling van geval tot geval

Studenten hebben op dit moment niet de mogelijkheid hebben om online toezicht standaard te weigeren. Studenten kunnen wel bezwaar maken vanwege hun specifieke situatie. Dit zal van geval tot geval moeten worden beoordeeld. In de periode dat studenten niet naar de VU mogen komen en de Examencommissie heeft geoordeeld dat een toets met toezicht noodzakelijk is, zal het aanbieden van een alternatief lastig zijn. Hier wordt nog verder over nagedacht.

Hoe?

De VU heeft een uitgebreide privacyverklaring opgesteld waarin wordt beschreven hoe de privacy van studenten wordt gewaarborgd. Hierin wordt vermeld dat studenten bezwaar maken via de Functionaris Gegevensbescherming van de VU

Bron: <https://communities.surf.nl/artikel/vu-online-proctoring-onder-het-gerechtvaardigd-belang>

Bijlage 4 – Proctoring Autoriteit Persoonsgegevens

Maakt u als onderwijsinstelling gebruik van proctoring (digitale surveillance)? Of wilt u dat gaan doen?

Let dan op de volgende punten:

1. Ga na of proctoring noodzakelijk is. Kijk eerst of er een minder ingrijpende methode van examinering mogelijk is. Bijvoorbeeld door leerlingen of studenten een werkstuk of essay te laten inleveren. In veel gevallen is het mogelijk om een oplossing te kiezen die minder inbreuk maakt op de privacy van uw leerlingen of studenten.
2. Is het echt noodzakelijk? Zorg dan in ieder geval dat de inbreuk op de privacy zo klein mogelijk is. Bijvoorbeeld door toetsen of tentamens samen te voegen, zodat u het aantal momenten van proctoring beperkt. En door te kiezen voor de minst ingrijpende vorm van proctoring. In veel gevallen is bijvoorbeeld eyetracking een te zwaar middel.
3. U bent verplicht een leverancier te kiezen die voldoet aan de privacywetgeving. U moet eisen stellen aan het gebruik van data van uw leerlingen, studenten en personeel door deze leverancier. Selecteer de aanbieder van het systeem zorgvuldig. Belangrijk is dat alle gegevens direct gewist worden als u deze niet meer nodig heeft. Verzekert u ervan dat de (software)aanbieder deze gegevens gelijk wist zodra dat kan.
4. Bespreek oplossingen voor het afleggen van examens in samenwerking met de studentenraad.
5. Gebruik de gegevens niet voor andere doeleinden dan examenfraude bestrijden.
6. Informeer uw leerlingen of studenten in begrijpelijke taal over wat er met hun gegevens gebeurt.
7. Instrueer uw leerlingen of studenten over proctoring. Studenten moeten weten hoe zij op een zo privacyvriendelijke mogelijke manier hun toets of tentamen kunnen afleggen.
8. Bedenk dat een datalek of ander incident nooit helemaal uit te sluiten valt, hoe goed u alles ook ingericht heeft. Wees hierop voorbereid.